

RADYO - TV RAPOR ÖZETİ

RADYO - TELEVİZYON

Basın ve Medya kuruluşlarının gerek Devlet ve gerekse özel tekellerden arındırılıp çok sesli hale gelmeleri Ülkelerin Demokrasilerindeki gelişmelerin önemli göstergeleridir. Bu ancak, uygun hukuksal zeminin hazırlanmasıyla gerçekleşebilir.

Ülkemizde ise bazılarının haksız kazançları uğruna öncelikle görsel ve işitsel medya alanında bir fiili durum yaratılmış ve arkasından da bu fiili duruma uygun hukuk yaratma çabasına girilmiştir. Sözü edilen fiili durumu yaratma çabasıyla 3517 sayılı yasa ile radyo ve televizyon vericileri 1989 yılında TRT'den PTT İşletme Genel Müdürlüğü'ne devredilmiştir. Böylelikle özel radyo ve televizyon kuruluşlarının kurulmasına zemin hazırlanmıştır. 1990 yılında ilk özel televizyon kuruluşu olan Star İstanbul'da yayınlarına başlamış ve Anayasa'nın 133. maddesine göre radyo-TV yayıncılığı Devlet tekelinde olduğu halde Star'ın yayınlarına göz yumulmuştur.

Takibeden yıllarda radyo ve TV yayınlarının sayısı çığ gibi artmıştır. Plansız ve yasa dışı olarak kurulan vericiler başta birbirlerini olmak üzere, askeri, ulaştırma ve güvenlik gibi diğer haberleşme sistemlerini enterfere etmişlerdir. 1993 yılında zamanın Ulaştırma Bakanı tarafından özel radyoların yayınları durdurulmuş, ancak büyük bir güç haline gelen özel yayın kuruluşları siyasi yönetim üzerinde baskı kurmuşlar ve yasal olmayan yayınlarının devamını sağlamışlardır.

Bu arada 8 Temmuz 1993 tarihinde Anayasanın 133. maddesi, özel radyo ve televizyon kuruluşlarının kanunla düzenlenecek şartlar çerçevesinde yayın yapmalarına olanak tanıyacak şekilde değiştirilmiştir.

Sivil Toplum Örgütlerinde, Kamuoyunda, Devlet Organlarında ve hatta özel yayın kuruluşları arasında da mevcut frekans karmaşası yakınmaları gittikçe artmış ve sorunları ortadan kaldıracak düzenleyici bir yasaya olan ihtiyaç herkes tarafından söylenir olmuştur. Bu sırada çeşitli güç odakları sadece kendi çıkarlarını gözeterek yasa tekliflerini kabul ettirebilmek için adete birbirleri ile yarışmışlardır. Herkesi mutlu etme çabasına giren siyasi yönetim ise amacına ulaşabilecek yasayı bir türlü çıkaramamıştır. Artık sabırların tükenmeye başladığı bir ortamda ve en kötü yasa bile yasadızlıktan iyidir anlayışıyla 3984 sayılı (Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkındaki Kanun) yasa 13 Nisan 1994 tarihinde Meclisten çıkarılmıştır. Tüm bu süreç içinde EMO, Kamuoyu çıkarlarını gözeterek bir yasanın çıkması doğrultusunda düzenlediği panel ve etkinliklerle sürece katkı sağlamaya çalışmıştır.

Yasayı uygulayacak ve gerekli tüzük ve yönetmelikleri hazırlayacak olan Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, yasayı takibeden bir kaç ay içinde kurulmuştur.

RTÜK yasadaki yetkilerle çeşitli komisyonlar oluşturarak bir dizi yönetmelikler hazırlamış ve bu arada Ulusal Radyo ve Televizyon Frekans Planlarını hazırlamıştır. Televizyon Ulusal Frekans Planı Ağustos 1995 tarihinde, Radyo Ulusal Frekans Planı ise Ocak 1996 tarihinde tamamlanabilmiştir.

RTÜK, özel yayın kuruluşlarından ulusal, bölgesel ve yerel yayın yapmak isteyen kuruluşların yayın lisansı alabilmeleri amacıyla başvurularını istemiş ve sonuçta 300'e yakın TV ve 800 dolayında da radyo kuruluşu verilen süre içinde başvurularını yapmıştır. Bu arada verilen süre içinde yayın lisansı için RTÜK'e başvurmayan kuruluşların yayınlarına son verilmiştir.

Değerlendirilmek üzere başta TRT, Türk Telekom A.Ş. ve TGM gibi ilgili kuruluşlara gönderilen Televizyon Ulusal Frekans Planı üzerinde gerekli çalışmalar halen devam etmektedir. TRT yayınlarında kullanılan vericiler dahil mevcut tüm verici sistemlerini frekans planına dahil eden ve maksimum sayıda kanala imkan vermek üzere hazırlandığı anlaşılan planın Milli Güvenlik Kurulunda da görüşüldüğü bilinmektedir.

Sonuç olarak, 3984 Sayılı yasanın çıkışından ve RTÜK'ün kurulmasından bu yana geçen iki yıla rağmen mevcut karmaşaya henüz bir çare bulunamamıştır.